SOTSIAALMINISTEERIUM

Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

Meie 03.11.2026 nr 1.2-3/2353-4

Vabariigi Valitsuse seisukoht perehüvitiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (1039 SE) kohta

Lugupeetud sotsiaalkomisjoni esinaine Signe Riisalo

Vabariigi Valitsus vaatas 29. oktoobri 2026. aasta istungil läbi Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni algatatud perehüvitiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (1039 SE). Eelnõuga soovitakse suurendada lapsetoetust 300 euroni kuus iga lapse kohta.

Vabariigi Valitsus otsustas eelnõu mitte toetada järgmistel põhjustel.

Riik toetab 2026. aastal laste saamist ja kasvatamist kokku ligikaudu 919 miljoni euroga. Sellest moodustavad peretoetused 402 miljonit ja vanemahüvitis 345 miljonit eurot. Rahalistel toetustel on oluline roll lastega perede majandusliku toimetuleku parandamisel ja vaesuse vähendamisel.

Muudatusega tekkivate lisakuludega ei ole riigieelarves arvestatud. Eelnõu seletuskirjas ei ole esitatud muudatuse eelarvemõju arvutust ega võimalikke katteallikaid. Nii suure ulatusega püsikohustuse üle otsustamiseks tuleb hinnata ka selle mõju lastega perede toimetulekule, sealhulgas eri sissetulekuga peredele, millist analüüsi eelnõu seletuskirjas samuti ei ole.

Sotsiaalministeeriumi hinnangul eelnõuga kavandatud lapsetoetuse suurendamine tooks kaasa vähemalt 659 miljoni euro suuruse täiendava püsikulu aastas. 2027. aasta prognoosi kohaselt kasvaks lapsetoetuse aastane kogukulu kehtivate määrade juures arvestatud 249 miljonilt eurolt ligikaudu 908 miljoni euroni. Tegemist oleks igal aastal korduva, mitte ühekordse lisakuluga, milleks kehtivas riigi eelarvestrateegias aastateks 2027–2030 vahendeid ette nähtud ei ole. Arvestada tuleb ka piiriüleste perehüvitistega. Euroopa Liidu sotsiaalkindlustuse koordineerimise reegleid kohaldatakse lisaks Euroopa Liidu liikmesriikidele Islandil, Liechtensteinis, Norras ja Šveitsis. Kui perehüvitiste saamise õigus on seotud mitme riigiga, võib Eestil tekkida kohustus maksta teises riigis elava lapse eest hüvitiste vahe (seda maksab riik, kelle toetused on suuremad). Sotsiaalkindlustusameti hinnangul suureneks eelnõu rakendamisel piiriüleste perehüvitiste aastane kulu praeguselt ligikaudu 0,8 miljonilt kuni 2,87 miljoni euroni ehk umbes 2 miljoni euro võrra.

Sotsiaalministeerium peab oluliseks toetuste piisavuse ja mõju pidevat hindamist. Lisaks kõigile peredele makstavale lapsetoetusele on Eestis ka täiendavad toetused peredele, kes vajavad suuremat tuge. Vähemalt kolme lapsega peredele makstakse lisaks lapsetoetusele lasterikka pere toetust. 2026. aasta septembrist tõusis üksikvanema lapse toetus 100 eurole kuus ning 1. oktoobrist asendas vanema kaotanud laste senist toitjakaotuspensioni uus toitjakaotustoetus, mis aitab vanema kaotanud lastel paremini majanduslikult toime tulla.

Suur-Ameerika 1 / 10122 Tallinn / 626 9301 / info@sm.ee / www.sm.ee /
Registrikood 70001952

Toetuse suurus on 347,82 eurot kuus. Samuti jätkub kuni 200 euro suuruse igakuise elatisabi maksmine lastele, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust. Alates 2026. aastast ei vähendata ka jagatavat vanemahüvitist selle saamise ajal töötamise tõttu. Need meetmed täiendavad universaalset lapsetoetust ja aitavad toetada peresid, kelle majanduslik koormus või abivajadus võib olla suurem.

Perede kindlustunde suurendamiseks on Vabariigi Valitsus 2026. aasta juunis arutanud ja teadmiseks võtnud teadlaste analüüsile tuginevat valdkonnaülest tegevuskava. Selles käsitletakse nii perede majanduslikku kindlustunnet ja töö- ning pereelu ühitamist kui ka eluaseme kättesaadavust, vanemahüvitise paindlikkust ja lastele vajalikke teenuseid. Tegevuskavas esitatud ettepanekuid on kavas ellu viia etapiviisiliselt. Selleks tuleb hinnata muudatuste mõju, valmistada ette vajalikud seadusemuudatused ning teha rahastamisotsused.

Sotsiaalministeerium peab oluliseks laste ja perede valdkonna terviklikku arendamist. Täiendavate vahendite üle otsustamisel tuleb hinnata, millised meetmed aitavad kõige paremini parandada laste heaolu ja perede toimetulekut. Rahaliste toetuste kõrval tuleb arvestada ka peredele vajalike teenuste kättesaadavusega, sealhulgas laste vaimse tervise abi, puudega laste tugiteenuste, rehabilitatsiooni, lastekaitse, perelepituse ja vanemlustoega. Nii rahalised toetused kui ka kättesaadavad teenused aitavad parandada laste heaolu ja suurendada perede kindlustunnet.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karmen Joller
sotsiaalminister

Gerli Baida
Gerli.Baida@sm.ee